

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Cùm investituræ, mutato nomine, Regaliæ dici cœpissent, Duces & Comites Regalia quoque retinuerunt. Probatur ex Articulis Clementi Papæ quinto oblatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

vestituram Regalium episcopatus Sedunensis. Sed eis ablatum est id jus ab Henrico sexto Imperatore.

V. Cum investitura, mutato nomine, Regalia dici capissent, Duces & Comites Regalia quoque retinuerunt. Probatum ex Articulis Clementi Papa quinto oblati.

VI. In passionibus initis inter sanctum Ludovicum Regem & Petrum Ducem Britannia jus Regalia huic Duci conservatum est in episcopatibus illius provincie.

VII. Comes Campania jure Regalia fruebatur in Ecclesia Trecenti. Et Vicecomes Combornensis in episcopatu Lemovicensi.

ADDITIO.] Comes Andegavensis idem jus usurpabat in Ecclesia Lexoviensi; & in monasterio sancti Albini Andegavensis investiturarum pleno jure olim utebatur. Reges nostri abbatias olim concedebant viris à se delectis, inexpectata enim monachorum electione. Probatum ex Præcepto Rodulphi Regis pro monasterio Tutelensi in Lemovicibus.

I. INVESTIGANDUM est deinceps an præter Regem aliqui Galliarum dynastæ jure Regalia fruerentur in regno. Plena est hæc quaestio curiosæ eruditionis; ac præterea magni momenti est ad ostendendum falsam esse quorundam persuasione, qui existimant eam esse Regaliæ dignitatem ut neque transferri in alium possit neque cum quoquam communicari. Sed ut rem ipsam melius intelligamus, repetenda est causa investiturarum, unde quoque Regaliæ originem esse scripsimus. Etenim si Duces & Comites, postquam eorum dignitates factæ sunt hereditariæ, investituras Regalium episcopatum & monasteriorum dabant, probabile videtur eos hunc investiturarum usum retinuisse cum additione qua facta fuerat ususfructus Regalium.

II. Nam quoad investituras, patet ex synodo Romana à Gregorio septimo celebrata anno millesimo octuagesimo solitis quoque Duces & Comites eas concedere eodem jure quo Principes. Si quis Imperatorum, inquit synodus, Regum, Ducum, Marchionum, Comitum, investituram episcopatum vel alicujus ecclesiasticæ dignitatis dare præsumserit &c. Id ipsum disertius docet Gregorius septimus lib. iv. epist. xiv. ex qua constat Comites Britonum, synodi Romanæ decreto obsequentes, investituras episcopatum abjecisse, tamen se vetusta possessione tueri possent. Cum enim audivimus, inquit Gregorius, Principes illius terra contra antiquam & pessimam consuetudinem pro reverentia Dei omnipotentis & apostolicæ auctoritatis ulterius in ordinandis Episcopis nec dominium investitura tenere nec pecunie commodum querere velle &c.

III. Idem investiturarum usus probatur etiam ex Chartulario sancti Dionysij Nogeni-Rotroci; ex quo patet Comitem Rotrocum Abbati Huberto dedisse baculum

pastoralem, eique curam monasterij commisisse: Huberto Comes Rotrocus baculum in manu dedit, & curam monasterij commisit. Apud Gallandium in Tractatu de Franco-Allodio pag. 328.

IV. In Imperio quoque vigeat idem usus. Etenim Comites Sabaudia consueverant dare investituram Regalium episcopatus Sedunensis in Vallesia; ut patet ex epistola quadam Henrici sexti Imp. data anno MCLXXXIX. quæ extat in Chartulario Tulensi. Illic enim legitur Comitem Thomam petiisse restitutionem omnium bonorum suorum, quæ adversus patrem ejus publicata fuerant decreto Curia imperialis, per justam Principum Imperij sententiam & Parium suorum. Impetratum id quidem. Sed tamen denegatus ei fuit episcopatus Sedunensis; adjudicatumque est Imperio jus tribuendi investituram Regalium ejusdem episcopatus, tamen ea ad Comites Sabaudia pertinuisset: Sedunensem episcopatum ad manum Imperij retinimus specialiter; cujus Ecclesie Episcopi, ante tempora illa, de manu Comitum Sabaudia per aliquod tempus recipiebant Regalia. Sub ergo hac forma episcopatum illum Imperio specialiter retinimus, ut Ecclesia Sedunensis & ejusdem Ecclesie Episcopi ad Coronam Imperij jure perpetuo specialiter pertineant, ac de manu Imperij Regalia recipiant. Ad cujus rei certioram evidentiam Vvilelmum Episcopum, qui tempore illo Sedunensi Ecclesie presidebat, de Regalibus investivimus; qui investituram Regalium Sedunensis episcopatus de manu nostra recepit, eamque omnes ejus successores de manu Imperij sunt recepturi. Ad ampliorem quoque Sedunensis Ecclesia dignitatem & exaltationem, imperiali simul & regali edicto statuimus ut nullus de cetero Sedunensis Episcopus investituram Regalium non nisi de manu Imperij accipiat. Apud eundem Gallandium pag. 245.

V. Quoniam verò investituræ, mutato nomine, Regalia dici deinceps ceperunt, hinc factum ut Duces & Comites, qui investiturarum jure fruebantur, Regalia quoque retinuerint; pro quibus tamen homagium & juramentum fidelitatis Regi præstabant, quod ea portio quadam & membrum essent feudorum ab ipsis possessorum. Propositio hæc melius probari non potest quam auctoritate articulorum à Gulielmo de Nogareto oblato Clementi Papæ quinto, quorum hæc sunt verba in articulo xiv. Item certum, notorium, & indubitatum existit quod jura Regalia aliquarum Ecclesiarum, quæ habet in Ecclesiis prædictis, Dominus Rex prædictus, progenitores ipsius Domini Regis, & prædecessores ejus in regno, dederunt in feudum aliquibus Baronibus suis tam ecclesiasticis quam secularibus.

Qui Barones Regalibus illis utuntur & fruuntur, sedibus ipsarum Ecclesiarum vacantibus, jure suo feudali & regio, à quo jus suum movet; & ideo jus regale vocatur. Quo jure dicti Barones utuntur nominibus suis & nomine regio, & usi sunt tanto tempore de cujus initio memoria non existit.

Ceterum in his articulis enumerantur Barones ecclesiastici qui Regalia Ecclesiarum in feudum tenent à Rege. Adducitur exemplum Ecclesiarum Lugdunensis & Augustodunensis, ad quas vicissim pertinet usus fructus Regalium, quando sedes earum vacant. Episcopos verò illarum Ecclesiarum in feudum tenere à Rege mutuum hunc Regalium usum fructum.

VI. Quoad Barones verò seculares, legimus in pactionibus initis anno MCCCXXI. inter sanctum Ludovicum Regem & Petrum Ducem Britanniae, jus Regaliae ei Duci conservatum fuisse in episcopatibus illius provinciae. *Jus Regalia, quod in suis Ecclesiis cathedralibus habere dicitur.* Jus tamen illud coercitum erat ad usum fructum reddituum temporalium, excluso prorsus jure conferendi Beneficia; ut patet ex constitutione Caroli sexti eam in rem edita.

VII. Nam de Rege Navarrae, qui Comes quoque Campaniae erat, legimus in arresto Parlamenti Parisiensis lato anno MCLXIX. eum, vacante sede episcopali Trecentensi, Regaliae jure usum fuisse. Anno dein MCLXXXVI. Regalia duarum villarum ad Episcopum Lemovicensem pertinentium adjudicata fuit Vicecomiti Combornensi, sede episcopali vacante; repulsisque eodem arresto constat ministros regios, qui harum villarum fructus occupaverant. Quare fallitur Chopinus, dum ait Regaliae Lemovicensis fructus eodem Senatus Parisiensis decreto depositos esse sequestrò, pendente litigio, penes Vicecomitem Combornensem; cum constet eos illi adjudicatos fuisse, sed in iis tantum duobus locis. Regi namque conservatus est usus fructus quorundam aliorum fructuum.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

TOT argumentis probavit illustrissimus Archiepiscopus Comes quoque & Duces jure investiturarum, atque adeo Regalium, usos fuisse in Gallia, ut inutilis futura videatur omnia opera quae in hoc ponetur. Sed tamen praetermitti non debet insignis locus Arnulphi Episcopi Lexoviensis: qui in epistola ad Lucium Papam, edita in tomo secundo Spicilegij, docet Comitem Andegavensem per bien-

nium & amplius occupasse bona episcopalia Ecclesiae Lexoviensis, eo praetextu, quòd Arnulphus electus ac consecratus fuisset absque designatione Comitis: *Bona omnia episcopalia redimere de manu Comitis Andegavensis angebar, quia ipse mihi per duos annos & tres menses abstulerat, quia electus canonice sine ipsius designatione fueram consecratus.* Et divus Bernardus Abbas Claravallensis ad Innocentium secundum Papam scribens pro Arnulpho Lexoviensi Episcopo electo, acriter exagitat Comitem Andegavensem, quem oppressorem pacis & libertatis Ecclesiae vocat, ob hoc quòd Arnulphum in ovileingredi non pateretur per viam rectam. Extat autem ea Bernardi epistola in tomo tertio Spicilegij pag. 167.

Quoniam verò illustrissimus Archiepiscopus unicum exemplum attulit quoad investituras monasteriorum, Rotroci nimirum Comitis, haud inconveniens reor si ostendero Comites quoque Andegavenses, quorum praeiis illis temporibus magna dignitas erat, eodem jure usos esse in monasterio sancti Albini Andegavensis; cui interdum delegabatur Abbatem propria auctoritate, interdum verò electis donum rerum temporalium tribuebant ante consecrationem. Patet illud ex aliquot veteribus actis quae extant in Chartulario ejusdem monasterij, quae haec edere visum est.

*Novimus qua praescripta &c. Quamobrem ego in Dei nomine Gozfredus Comes **** vel etiam nobilium personarum fidelium nostrorum, pro remedio videlicet anime nostrae, patrique, necne simul & matris, seu etiam pro reliquorum parentum nostrorum requie, delegamus Abbatem in monasterio sancti Albini nomine Gunterium, salva voluntate monachorum ibidem degentium: eisque licentiam concedimus ut post ejus obitum quemcumque voluerint Abbatem eligendi habeant potestatem &c.*

Omnibus in domo quibus est Christus vivere & mori lucrum &c. Notum esse volumus quòd anno DCCCCLXXXVIII. incarnationis dominicae recedens à loco sancti Albini Abbas Gunterius, quem pro fidelitate Dei & sua anime remedio nobilissimus inter suos Gozfredus Comes eidem loco praesecerat, & Romam, vel, quòd majus est, matrem civitatum Hierusalem expetens gratia orationis, successorem sibi praesago spiritu providerit, cui animarum simul & corporum curam committeret, Rainaldum vita & morum probitate decorum, quem ipse in Christi nomine nutrierat, cum consensu tamen fratrum praesatis loci & elegantissimi juvenis filij praedicti Comitis, qui in loco patris feliciter successit, nomine Fulconis &c.

Certum est omnibus qui fundamenta catholica puritatis noverunt &c. Quare nos fratres pauci in carnis sancti Albini Andegavensis Episcopi Deo pro posse famulantes, quia vinculum pacis & signaculum Christiana disciplina dilectionem per unitatem cordis vel anime possidere cupimus, elegimus fratrem quendam, morum probitate ornatum, nomine Theodericum, quem nobis vice Christi patrem praesesse volumus, & in diffinitione ejus sententiarum nostrarum diversitatem uniri; ne diversa sentientes, à Christi doctrina inveniamur extranei. Facta est autem ista electio consilio atque auctoritate Domini Alberti Abbatis Majoris monasterij, qui hoc in conventu monachorum ritu celebri peracto obtulit etiam fratrem praedictum Gaufrido praclarissimo Comiti, sub cujus ditione locus ipse consistit, à quo etiam donum re-

rum